Migratie in cijfers en in rechten

2021 | Katern uit het jaarverslag

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

Bevolking en migratiebewegingen

Myria analyseert de omvang en de samenstelling van de bevolking met een vreemde nationaliteit die momenteel in België aanwezig is. Voorts gaat het in op de migratiebewegingen van vreemdelingen naar en vanuit België. Naar nationaliteiten vormen de EU-burgers de grootste groep. Een blik op de wettelijke verblijfsredenen leert dat er aanzienlijke verschillen zijn in de migratieprofielen bij EU-burgers en onderdanen van derde landen.

© Dieter Telemans

Vreemde populatie en migratiebewegingen

In de studie van migratie bestaan twee soorten cijfers. De ene heeft betrekking op buitenlandse personen die op een bepaalde datum op een bepaald grondgebied aanwezig zijn. Daarbij gaat het dus om "momentopnames" van de geïmmigreerde bevolking op een bepaald tijdstip, die onder demografen gewoonlijk "*stocks*" worden genoemd. De andere verwijst naar de immigraties en emigraties van personen van en naar het betrokken grondgebied gedurende een bepaalde periode. Die cijfers leveren dus veeleer een "film" op van de migratiebewegingen die zich bijvoorbeeld in de loop van een jaar hebben voorgedaan en die in de demografische statistieken "*flows*" of "stromen" worden genoemd.

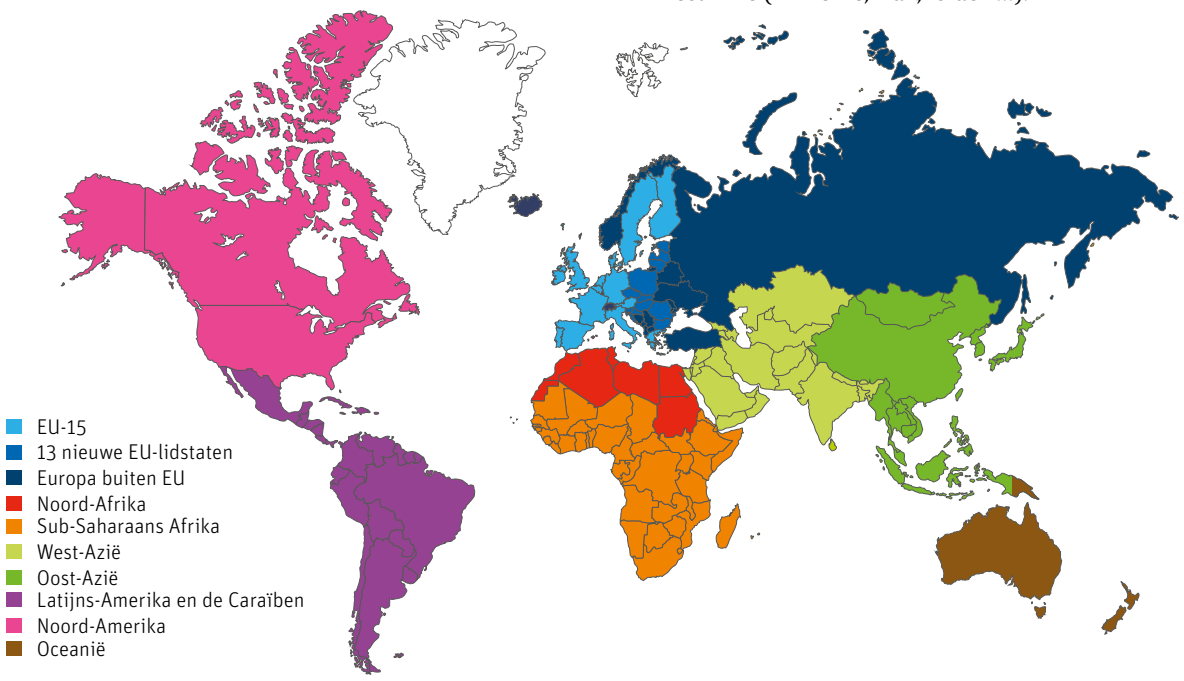
Dit jaar heeft Myria ervoor gekozen om niet langer de door demografen gehanteerde terminologie te gebruiken. Daarom wordt in deze katern als volgt naar deze twee aspecten verwezen:

- **De in België verblijvende vreemde populatie** (waarvan de meest recente gegevens betrekking hebben op 1 januari 2020).
- **De migratiebewegingen van bevolkingsgroepen naar/vanuit België**, gemeten aan de hand van enerzijds de in het Rijksregister geregistreerde immigraties/emigraties en anderzijds het aantal door de Dienst Vreemdelingenzaken aan vreemdelingen afgegeven eerste verblijfstitels. De meest recente gegevens over deze beide aspecten hebben betrekking op het jaar 2019.

Definitie van de nationaliteitengroepen

In deze katern komen er verschillende nationaliteitengroepen aan bod. Doorgaans wordt er verwezen naar 11 verschillende groepen: (1) EU-15; (2) 13 nieuwe lidstaten; (3) Europa buiten de EU (inclusief Turkije); (4) Sub-Saharaans Afrika; (5) Noord-Afrika; (6) West-Azië; (7) Oost-Azië; (8) Latijns-Amerika en de Caraïben; (9) Noord-Amerika; (10) Oceanië; (11) Vluchtelingen, staatlozen en onbepaald. Deze nomenclatuur is gebaseerd op die van de Verenigde Naties.

- Ter herinnering, in 2019 waren de **landen van de EU-15**: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk (dat intussen geen deel meer uitmaakt van de EU, terwijl dat op 1 januari 2020 wel nog het geval was) en Zweden. In dit verslag hebben de cijfers van de EU-15 betrekking op de EU-15 behalve België.
- De **13 nieuwe lidstaten** van de EU zijn: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, de Tsjechische Republiek, Roemenië, Slovakije en Slovenië. Aangezien Kroatië tot de Europese Unie is toegetreden in 2013, hebben de statistieken van de jaren daarvoor (tot en met 2012) betrekking op de "twaalf nieuwe lidstaten".
- Onder **derde landen** vallen alle andere landen ter wereld die geen deel uitmaken van de EU-28. Binnen die groep wordt soms nog een onderscheid gemaakt met de notie **Europese landen buiten de EU**. Dat zijn Albanië, Andorra, Wit-Rusland, Bosnië-Herzegovina, IJsland, Kosovo, Liechtenstein, Monaco, Moldavië, Macedonië, Montenegro, Noorwegen, Rusland, San Marino, Servië, Zwitserland, Turkije en Oekraïne.
- Azië is opgedeeld in de twee subregio's West-Azië en Oost-Azië. Oost-Azië komt overeen met de subregio's die de Verenigde Naties Oost-Azië (China, Korea, Japan …) en Zuidoost-Azië (Cambodja, Indonesië, Maleisië, de Filipijnen …) noemen. West-Azië omvat de subregio's Centraal-Azië (Kazachstan, Kirgizië …), Zuid-Azië (Afghanistan, Bangladesh, India, Iran, Pakistan …) en West-Azië (Armenië, Irak, Israël …).

De bevolking die in België verblijft: nationaliteit en herkomst

Statbel heeft in 2021 nieuwe statistieken gepubliceerd over de herkomst van Belgische inwoners. Daarbij wordt de bevolking die op 1 januari 2020 op het grondgebied verblijft in drie componenten opgesplitst:

Belgen met Belgische achtergrond (7.806.078 personen) + **Belgen met een buitenlandse achtergrond** (2.259.912 personen) + **Niet-Belgen (buitenlanders)** (1.426.651 personen) = **Totale bevolking** (11.492.641 personen)

De door Statbel gehanteerde criteria en methodologie om de herkomst te bepalen verschillen van wat Myria tot 2018 in zijn publicaties gebruikte. Ze verschillen ook van de criteria en methodologie in de Socio-economische Monitoring, die door de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Unia wordt gepubliceerd.

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en Unia, 2019, *Socio-economische Monitoring 2019: arbeidsmarkt en origine*, https://www.unia.be/files/Documenten/Publicaties_docs/UNIA_Monitoring_2019_-_NL_-_web-AS.pdf

Statbels indeling van de herkomst in categorieën gaat uit van drie indicatoren:

- De huidige nationaliteit van de persoon, die bepaalt of de persoon een Belg of een buitenlander is
- De eerst geregistreerde nationaliteit van de persoon*
- De eerst geregistreerde nationaliteit van de ouders van de persoon (wanneer die informatie beschikbaar is in het Rijksregister)

Voor meer informatie over de gebruikte methodologie, zie Statbel, *Herkomst: Documentatie*, https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/herkomst#documents

Merk op dat de bevolking met een buitenlandse nationaliteit of van buitenlandse herkomst niet hetzelfde is als de geïmmigreerde bevolking. Dat laatste begrip verwijst naar de migratiegeschiedenis van een persoon, niet naar zijn herkomst. Het gaat uit van het geboorteland en omvat dus alle personen die buiten het Belgische grondgebied zijn geboren. Bij deze personen kan het dus zowel gaan om in het buitenland geboren buitenlanders als om Belgen die buiten België zijn geboren.

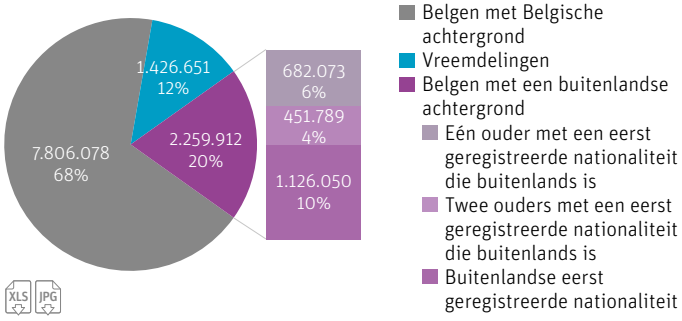
* De eerst geregistreerde nationaliteit is de nationaliteit die werd geregistreerd bij de eerste inschrijving van de persoon in het Belgische Rijksregister. In de meeste gevallen is deze eerst geregistreerde nationaliteit de geboortenationaliteit van de persoon.

bron: Statbel

Samenstelling en structuur per leeftijd van de bevolking

Op 1 januari 2020 verbleven er 11.492.641 personen officieel in België, onder wie **1.426.651 buitenlanders** en 10.065.990 Belgen. Van die 10.065.990 Belgen was de grote meerderheid (**7.806.078 personen**) van Belgische herkomst, terwijl er **2.259.912** van buitenlandse herkomst waren.

Samenstelling van de bevolking in België, op 1 januari 2020

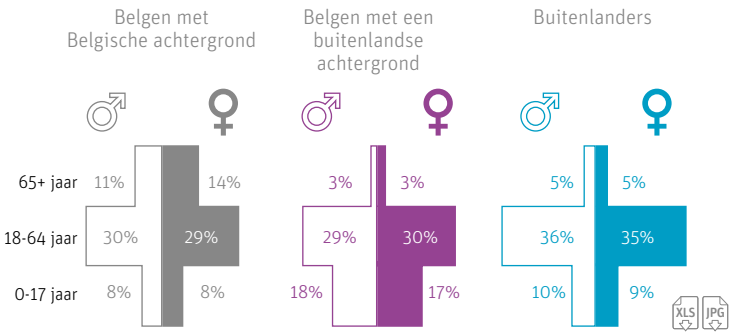
Onder de noemer Belgen met een buitenlandse achtergrond, de meest heterogene categorie (**2.259.912 personen**), vallen personen die momenteel de Belgische nationaliteit hebben en ofwel:

- is hun eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse (**1.126.050 personen**, 10% van de bevolking)
- is hun eerst geregistreerde nationaliteit de Belgische en de eerst geregistreerde nationaliteit van één ouder een buitenlandse (**682.073 personen**, 6% van de bevolking) of de eerst geregistreerde nationaliteit van beide ouders een buitenlandse (**451.789 personen**, 4% van de bevolking).

De structuur per leeftijd van de drie componenten (Belgen met Belgische achtergrond, Belgen met een buitenlandse achtergrond en de buitenlanders) verschilt aanzienlijk:

- De **Belgen met Belgische achtergrond** onderscheiden zich door het grootste aandeel van de **bevolking 65-plussers**.
- De **Belgen met een buitenlandse achtergrond** vallen op door het grootse aandeel van de **heel jonge bevolking onder de 18 jaar**.
- De **vreemdelingen** onderscheiden zich door het grootste aandeel van de bevolking **op beroepsactieve leeftijd (van 18 tot 64 jaar)**.

Structuur van de bevolking per herkomst, per grote leeftijdsgroepen en per geslacht op 1 januari 2020

bron: Statbel

De vreemde nationaliteit: huidige nationaliteit en eerst geregistreerde nationaliteit

In België verblijven op 1 januari 2020

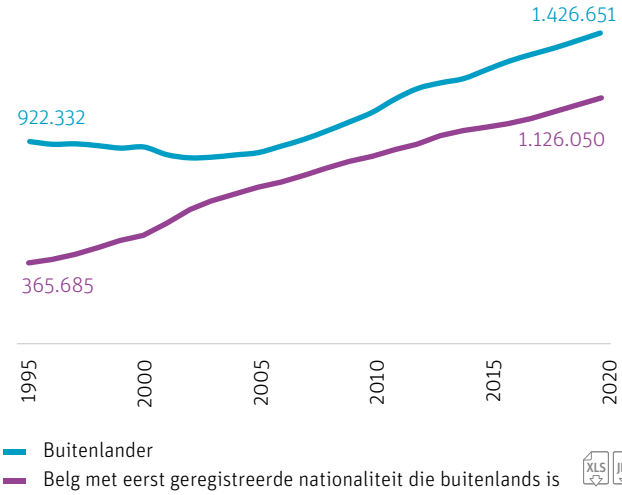
12% — 1.426.651 vreemdelingen (12% van de bevolking)

10% — 1.126.050 Belgen met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit (10% van de bevolking)

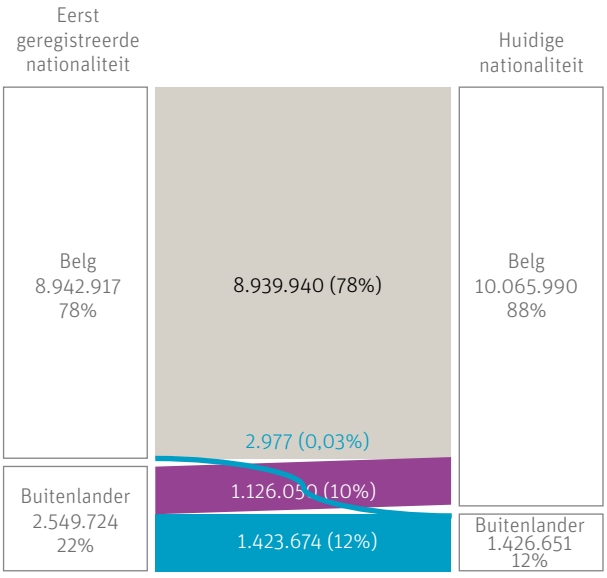
Het aantal vreemdelingen dat in België woont vertoont de laatste kwarteeuw een opwaartse trend, van 922.332 personen op 1 januari 1995 naar 1.426.651 personen op 1 januari 2020 (+55%).

Tegelijk is het aantal vreemdelingen dat Belg geworden is ook – en nog sterker – toegenomen, van 365.685 personen op 1 januari 1995 naar 1.126.050 personen op 1 januari 2020 (+208%).

Vreemdelingen en Belgen met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit

Populatie per eerst geregistreerde nationaliteit en per huidige nationaliteit, op 1 januari 2020

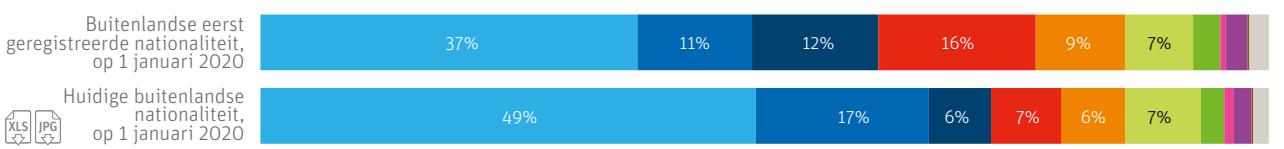
2.549.724 personen van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is verblijven op 1 januari 2020 in België (22% van de bevolking).

Bij deze 2.549.724 personen van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is gaat het momenteel om:
- Buitenlanders, indien hun huidige nationaliteit (alleen) buitenlands blijft (1.423.674 personen)
- Belgen van buitenlandse herkomst, indien hun huidige nationaliteit (ook) de Belgische is (1.126.050 personen)

Let erop dat de categorie van personen die momenteel buitenlanders zijn, naast de 1.423.674 personen met zowel hun eerst geregistreerde nationaliteit als hun huidige nationaliteit die buitenlands is, ook 2.977 Belgen telt die afstand hebben gedaan van hun Belgische nationaliteit of deze hebben verloren en zo tot de categorie van buitenlanders behoren.

Een aantal verschillen qua samenstelling bij de populatie waarvan de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is (**2.549.724 personen**) en de populatie met een huidige buitenlandse nationaliteit (**1.426.651 personen**) op 1 januari 2020 zijn de volgende:
- De landen van de EU-15 (37%, vergeleken met 49%)
- De landen van de 13 nieuwe EU-lidstaten (11%, vergeleken met 17%)
- De landen in Europa buiten de EU (12%, vergeleken met 6%)
- De landen in Noord-Afrika (16%, vergeleken met 7%)
- De landen van Sub-Saharaans Afrika (9%, vergeleken met 6%)

Deze verschillen zijn hoofdzakelijk het gevolg van het feit dat onderdanen van derde landen meer geneigd zijn de Belgische nationaliteit te verwerven dan EU-burgers.

bron: Statbel

Het geboorteland

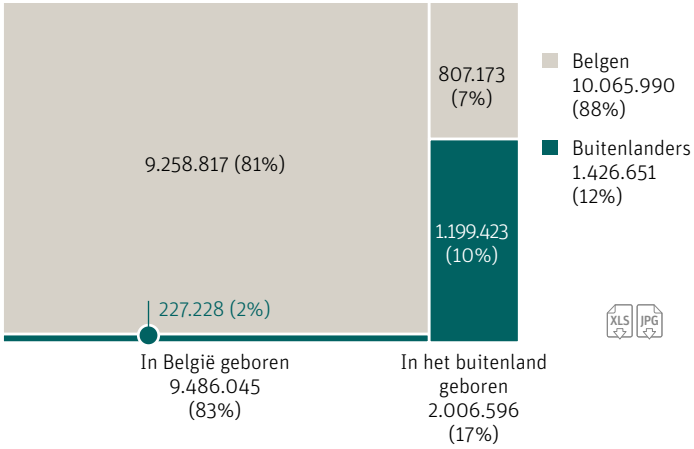
Op 1 januari 2020 wonen er **2.006.596 immigranten** in België.

Van de 11.492.641 personen die op 1 januari 2020 in België wonen zijn er 2.006.596 (17%) immigranten, mensen die dus buiten het koninkrijk zijn geboren (buitenlanders of Belgen) en na immigratie in België zijn aangekomen.

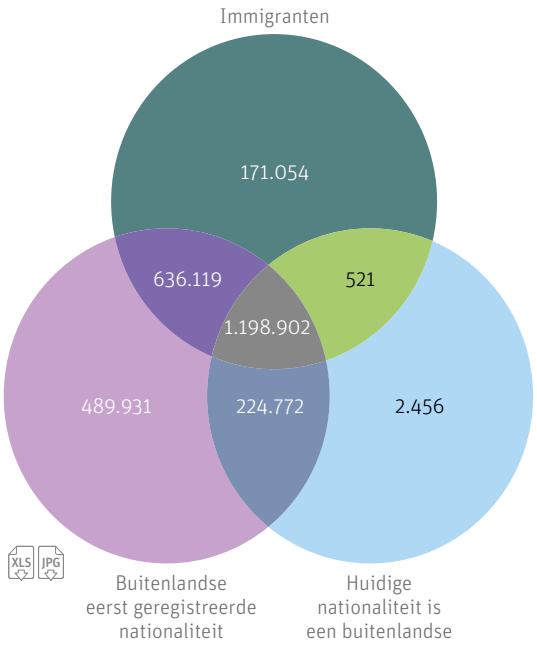
Van deze 2.006.596 in het buitenland geboren personen hebben er 1.199.423 (60%, de meerderheid dus) op 1 januari 2020 een buitenlandse nationaliteit, terwijl er 807.173 (40%) Belg zijn.

In tegenstelling tot deze trend vormen de buitenlanders met 227.228 personen (2%) maar een kleine minderheid van de 9.486.045 in België geboren personen.

Populatie per geboorteplaats en per nationaliteit op 1 januari 2020

De geïmmigreerde bevolking, die met een huidige buitenlandse nationaliteit en die met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit op 1 januari 2020

Van de 714.703 in België geboren personen van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is, is een groot aantal EU-onderdaan (374.677 personen, of 52%).

De categorie personen met een niet-EU-nationaliteit telt 300.848 personen (42%). Die omvat mensen met een eerst geregistreerde nationaliteit uit Noord-Afrika (141.503 personen, 20% van het totaal), Europese landen buiten de EU (87.222 personen, 12% van het totaal) en Sub-Saharaans Afrika (39.772 personen, 6% van het totaal).

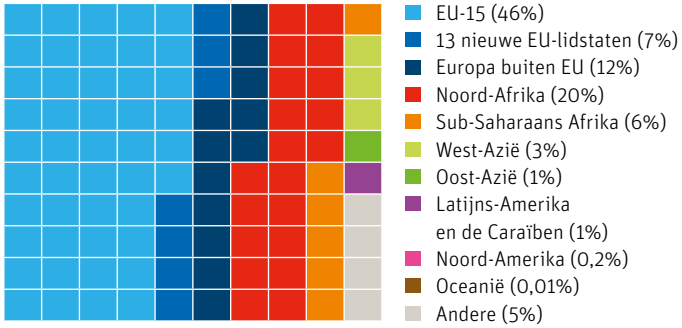
De categorie "andere" (39.178 personen) omvat met name staatlozen en personen van onbepaalde nationaliteit (bijvoorbeeld na de ontbinding van het land waarvan zij de nationaliteit bezaten, zoals ex-Joegoslavië) en vluchtelingen (respectievelijk 30.821 en 8.286 personen, 4% en 1%).

Indien we de kruising tussen de geïmmigreerde bevolking – die dus buiten België geboren is (2.006.596 personen) –, de bevolking met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit (2.549.724 personen) en de bevolking met een huidige buitenlandse nationaliteit (1.426.651 personen) van dichterbij bekijken, levert dat het volgende beeld op:

- **1.198.902** immigranten van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is en de huidige nationaliteit eveneens
- **636.119** immigranten van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is, maar de huidige nationaliteit de Belgische is
- **521** immigranten van wie de eerst geregistreerde nationaliteit de Belgische is, maar die op vandaag niet langer Belg zijn
- **171.054** immigranten zijn Belg (zowel de huidige nationaliteit als de eerst geregistreerde nationaliteit is de Belgische)
- **489.931** personen die in België zijn geboren en van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is, maar die intussen Belg zijn
- **224.772** personen die in België zijn geboren, van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is en de huidige nationaliteit eveneens
- **2.456** personen die in België zijn geboren van wie de eerst geregistreerde nationaliteit de Belgische is, maar die op vandaag niet langer Belg zijn

714.703 in België geboren **personen** met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit verblijven er op 1 januari 2020.

Samenstelling van de in België geboren populatie van wie de eerst geregistreerde nationaliteit een buitenlandse is op 1 januari 2020

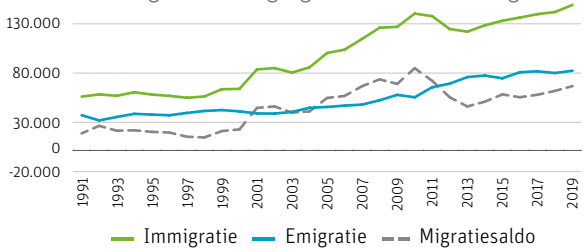

bron: Statbel

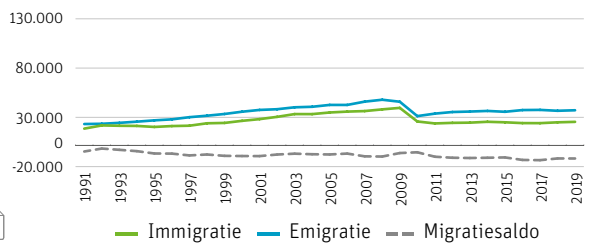
Migratiebewegingen van Belgen en vreemdelingen

In 2019 is de immigratie van personen met een vreemde nationaliteit nog toegenomen, tot 149.174 immigraties, tegenover 82.374 emigraties. De mobiliteit van personen met de Belgische nationaliteit van haar kant is de jongste jaren stabiel gebleven: ongeveer 25.000 immigraties en 37.000 emigraties per jaar.

Migratiebewegingen van vreemdelingen

Migratiebewegingen van Belgen

In 2019 zijn bij personen met een vreemde nationaliteit op het Belgische grondgebied voor elke 10 immigraties 6 emigraties geregistreerd.

149.174 Immigraties

82.374 Emigraties

Bij de Belgen zijn er voor elke 10 immigraties 15 emigraties.

25.417 Immigraties

37.186 Emigraties

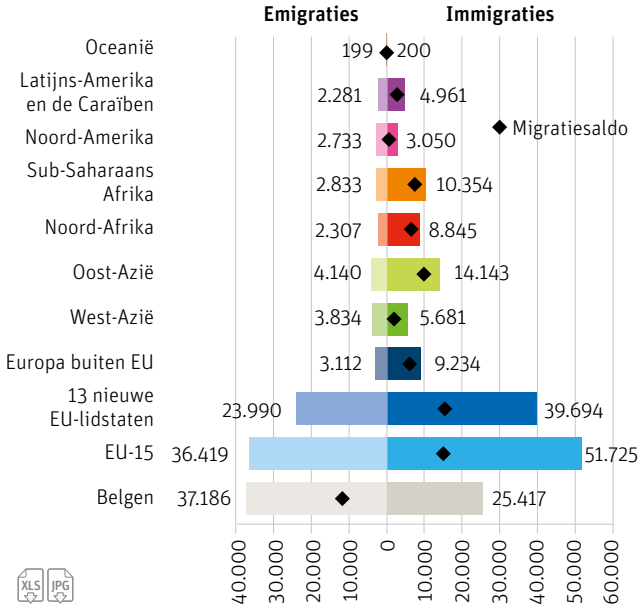

Migratiebewegingen van Belgen en vreemdelingen

	Belgen			Vreemdelingen		
	Internationale immigraties	Internationale emigraties	Migratiesaldo	Internationale immigraties	Internationale emigraties	Migratiesaldo
2010	25.802	31.261	-5.459	140.375	55.378	84.997
2011	23.810	33.773	-9.963	138.071	65.951	72.120
2012	24.403	35.409	-11.006	124.717	69.346	55.371
2013	24.617	35.880	-11.263	122.079	75.973	46.106
2014	25.483	36.497	-11.014	128.465	77.497	50.968
2015	24.964	35.640	-10.676	133.085	74.727	58.358
2016	24.157	37.389	-13.232	136.327	80.856	55.471
2017	24.100	37.557	-13.457	139.815	81.825	57.990
2018	24.943	36.661	-11.718	141.951	80.053	61.898
2019	25.417	37.186	-11.769	149.174	82.374	66.800

- Sinds het begin van de jaren 2000 vertonen de immigraties van buitenlanders naar België, ondanks enkele schommelingen, een **globaal opwaartse trend**. In 2019 heeft het aantal internationale immigraties van vreemdelingen overigens een ongekend hoog niveau bereikt.
- De emigraties van vreemdelingen zijn de jongste jaren licht toegenomen. Die liggen evenwel aanzienlijk lager dan de immigraties, wat resulteert in een **positief migratiesaldo**.
- In dezelfde periode is de mobiliteit van de Belgen stabiel gebleven, met ongeveer 25.000 jaarlijkse immigraties en 37.000 emigraties, wat voor een **negatief migratiesaldo** heeft gezorgd.

Aantal immigraties en emigraties in 2019 en migratiesaldo, volgens de nationaliteitengroep

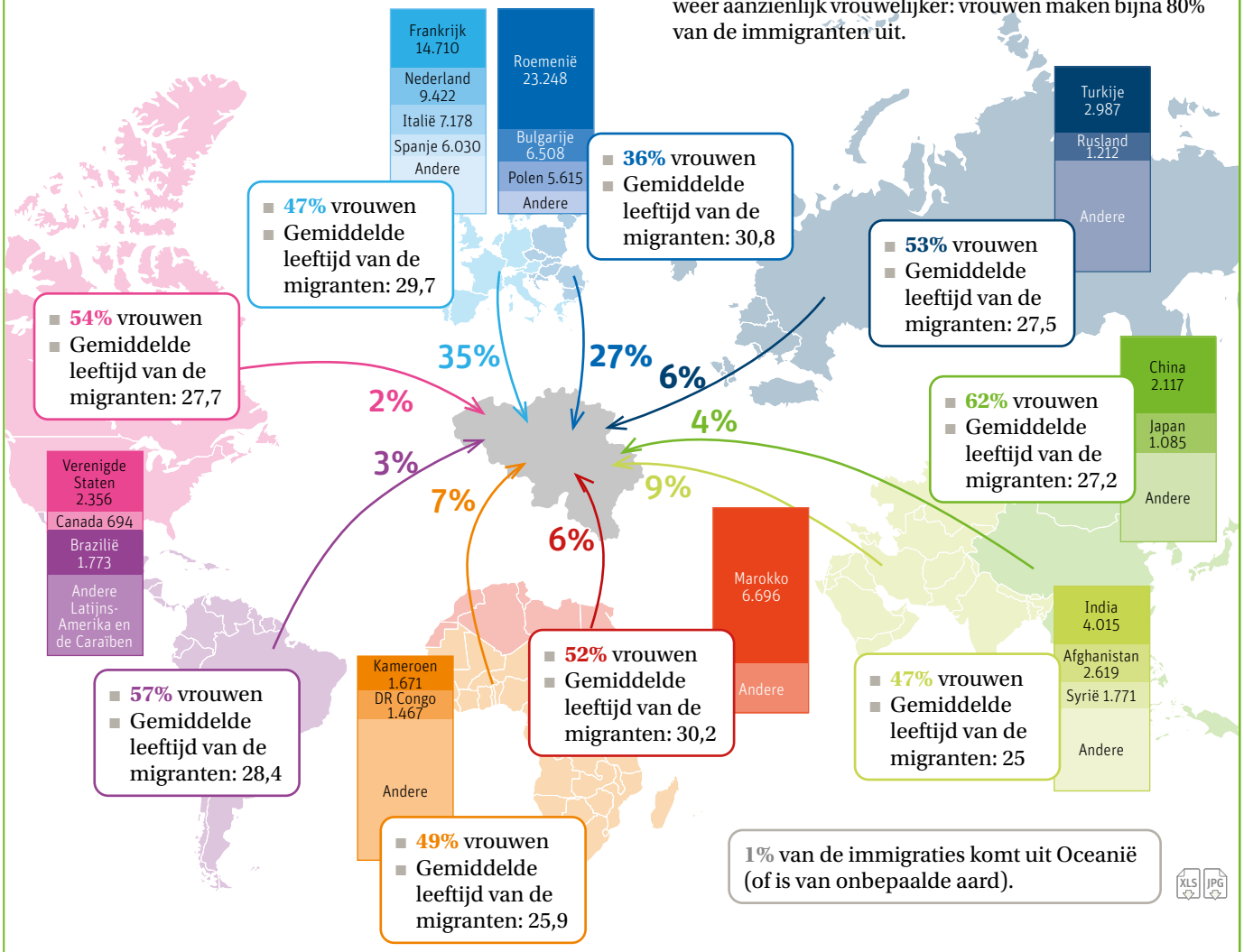
- Op Belgisch niveau hebben de statistieken inzake immigraties betrekking op de aangegeven **immigraties** van personen die zich voor meer dan drie maanden in België vestigen, de registerwijzigingen en de herinschrijvingen van personen die aanvankelijk uit het Rijksregister waren geschrapt. De registerwijzigingen betreffen de personen die van het Wachtregister naar een ander register overstappen. Het gaat vooral om begunstigden van internationale bescherming of om personen die om een andere reden gemachtigd zijn in België te verblijven. In 2019 waren deze registerwijzigingen goed voor 7% van de immigraties.
- De statistieken inzake **emigraties** hebben hoofdzakelijk betrekking op aangegeven emigraties en op personen die uit het Rijksregister zijn geschrapt, omwille van hun door de gemeentelijke overheden vastgestelde afwezigheid.
- Het **migratiesaldo** is het verschil tussen de immigraties en de emigraties op een bepaald grondgebied. Dat is negatief voor de Belgische onderdanen maar positief voor de vreemdelingen.

bron: Statbel

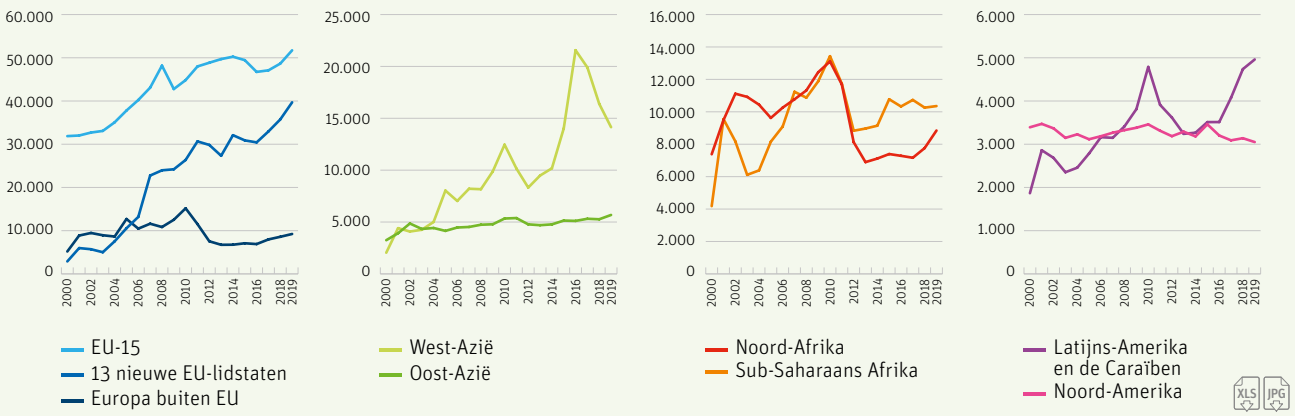
Kenmerken van de voornaamste immigratiebewegingen naar België in 2019

- **62% van de buitenlandse immigraties komt uit een EU-land, 6% uit een Europees land buiten de EU. 25% van de immigraties is gelijk verdeeld tussen het Afrikaanse en het Aziatische continent**. Onder de voornaamste nationaliteiten is Roemenië veruit de koploper met meer dan 23.000 immigraties, goed voor 16% van alle buitenlandse immigraties. Daarna volgen Frankrijk, Nederland, Italië, Marokko en Bulgarije.

- **Bij 46% van de immigraties gaat het om vrouwen**. Dat aandeel varieert aanzienlijk naargelang van de herkomst van de immigranten. Bij de personen afkomstig uit de 13 nieuwe EU-lidstaten gaat het meestal om mannen. Onder Roemeense immigranten bedroeg het percentage vrouwen in 2019 bijvoorbeeld maar 30%.
Sommige migratiebewegingen uit Oost-Aziatische landen zoals Thailand of de Filipijnen daarentegen zijn dan weer aanzienlijk vrouwelijker: vrouwen maken bijna 80% van de immigranten uit.

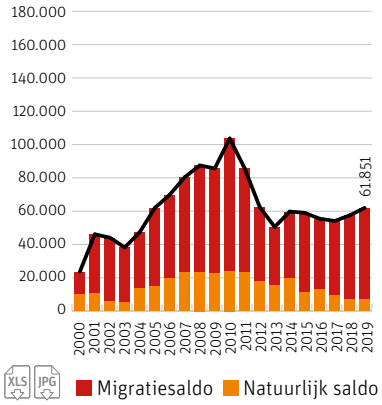
Evolutie van de immigraties naar België 2000-2019

bron: Statbel

Bevolkingsgroei in België: wat is de impact van de immigraties?

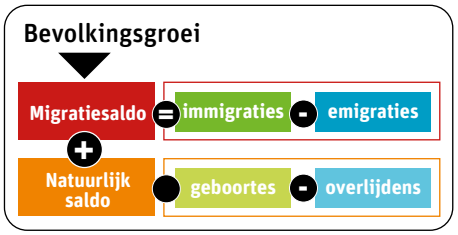
Componenten van de bevolkingsgroei in België

Elk jaar neemt de bevolking in België met ongeveer 0,5% toe.

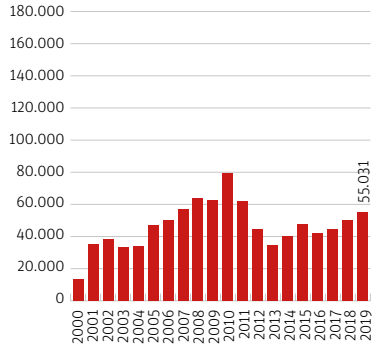
België telde op 1 januari 2020 11.492.641 inwoners. Dat is een stijging ten opzichte van het jaar voordien. In België neemt **de bevolking elk jaar toe door het gecombineerde effect van een positief natuurlijk saldo en een positief migratiesaldo**. De afgelopen twee decennia heeft het migratiesaldo in heel sterke mate bijgedragen aan deze groei. In de jaren 1970 bedroeg het aandeel van het migratiesaldo in de bevolkingsgroei ongeveer 30%, terwijl dat aandeel sinds de jaren 2000 tussen de 70 en de 90% ligt. De daling van het migratiesaldo tussen 2010 en 2013 is het gevolg van een aanzienlijke daling van de immigraties in die jaren (zie Myriatics 10 voor meer details).

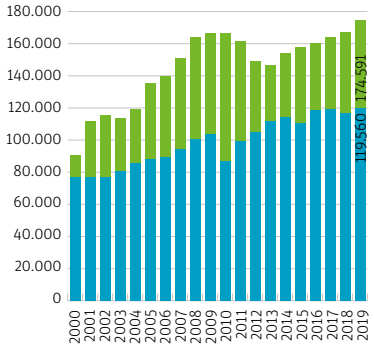
De bevolkingsgroei wordt gedefinieerd als de toename van de omvang van een bevolking over een bepaalde periode. Die komt overeen met de som van het *natuurlijk saldo* (verschil tussen geboortes en overlijdens) en het *migratiesaldo* (verschil tussen immigraties en emigraties), over het algemeen berekend voor een jaar.

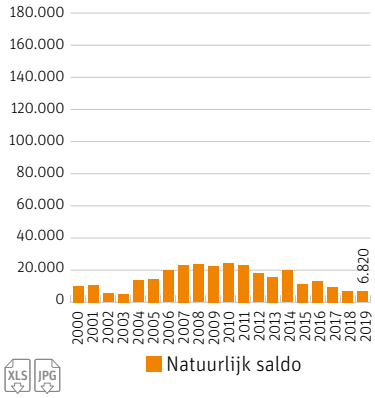

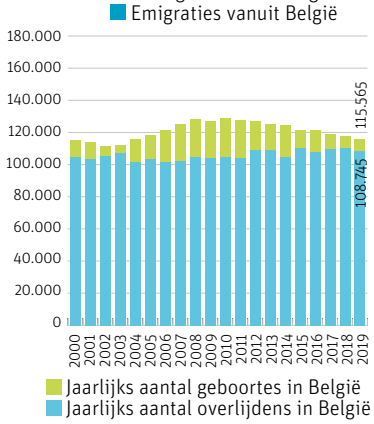
Buitenlandse immigratie bevordert de bevolkingsgroei in België

In 2019 resulteerde het migratiesaldo van buitenlanders (+66.800) in combinatie met het migratiesaldo van Belgen (-11.769) in een **positief migratiesaldo** (+55.031). Tegelijkertijd kwam het **natuurlijk saldo**, dat de afgelopen jaren is gedaald, uit op 6.820. Zo werden 115.565 geboortes geregistreerd, tegenover 108.745 overlijdens. Deze twee positieve saldi resulteren in een toename van de in België verblijvende bevolking tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 (+61.851 personen).
Momenteel is het dus vooral de buitenlandse immigratie die de bevolkingsgroei in België aanzwengelt.

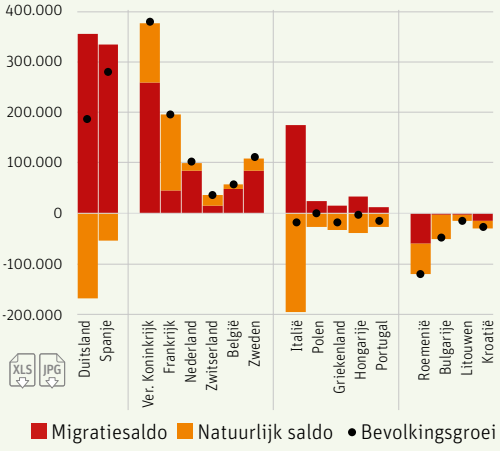

bron: Statbel

Tegengestelde tendensen tussen Europese landen onderling

- De bevolkingsgroei in België is positief en die hangt voornamelijk af van de bijdrage van het migratiesaldo. De demografische kenmerken in het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Zweden en Zwitserland zijn wat dat betreft dezelfde. De situatie is enigszins anders in Frankrijk, waar vooral het natuurlijk saldo, de verhouding tussen geboortes en overlijdens, bepalend is voor de bevolkingsgroei.
- Ook Duitsland en Spanje kennen een positieve bevolkingsgroei. Zonder de bijdrage van de immigratie zou de bevolking in deze twee landen evenwel afnemen. De natuurlijke groei is er negatief, met andere woorden: het aantal overlijdens is groter dan het aantal geboortes.
- Landen als Italië en Griekenland zien hun bevolking afnemen: het migratiesaldo is positief maar niet voldoende om het negatieve natuurlijk saldo te compenseren.
- In Roemenië en Bulgarije tot slot is de bevolkingsgroei negatief als gevolg van het gecombineerde effect van een migratiesaldo en een natuurlijk saldo die allebei negatief zijn.

Migratiesaldo, natuurlijk saldo en bevolkingsgroei voor enkele Europese landen (2018)

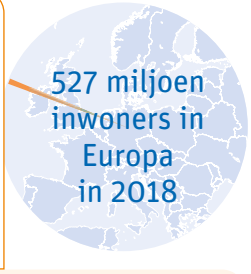
bron: Eurostat

Immigraties in Europa in 2018

In 2018 waren er in Europa 3,6 miljoen internationale immigraties. Bij 40% daarvan ging het om migraties binnen Europa.

In 2018 telde Europa (EU-landen + Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Zwitserland, IJsland en Liechtenstein) 527 miljoen inwoners. Voor al deze landen werden in de loop van datzelfde jaar 3.646.144 immigraties geregistreerd. In verhouding tot de totale bevolking in Europa vertegenwoordigt deze fractie van personen die naar een ander land zijn verhuisd een **cijfer van 7 immigranten per 1.000 inwoners**. Van die personen zijn er 1,4 miljoen binnen Europa gemigreerd (3‰). Dit betekent dat iets meer dan 2,2 miljoen mensen van buiten Europa naar een Europees land zijn gekomen om zich daar te vestigen (4‰).

Het immigratiecijfer (2018) is het aantal migranten in 2018 (bewegingen/*flow*) op de bevolking halverwege 2018. Het gemiddelde immigratiecijfer in Europa bedroeg in 2018 **7 immigranten per 1.000 inwoners**.

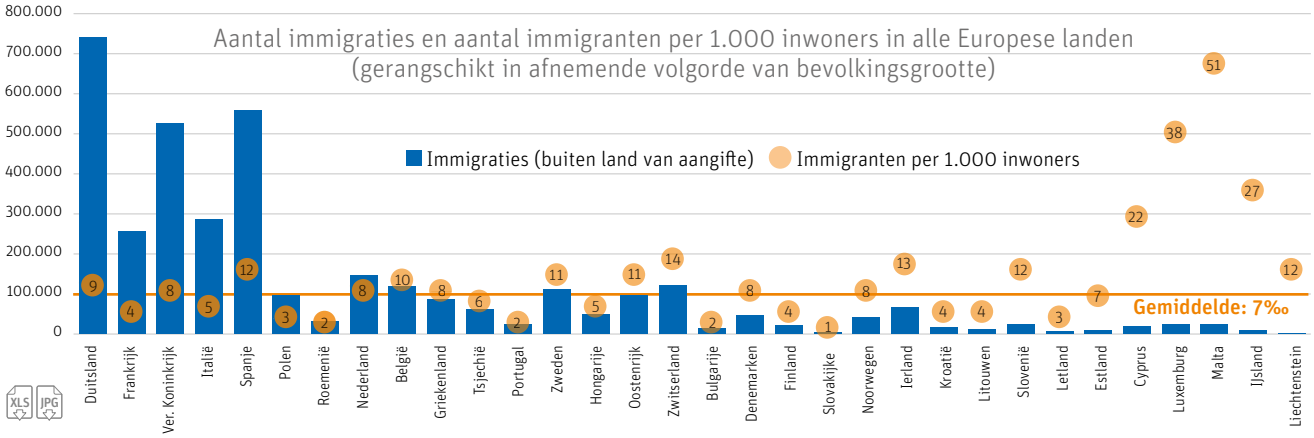

Op 7 immigranten per 1.000 inwoners:
- ging het bij 3 immigranten om migraties binnen Europa.
- ging het bij 4 immigranten om immigraties van buiten de EU.

Met 10 immigranten per 1.000 inwoners in 2018 zit België boven het Europese gemiddelde (7‰).

Duitsland, Spanje en het Verenigd Koninkrijk zijn veruit de voornaamste Europese landen waar in 2018 immigranten zijn aangekomen (meer dan 500.000 immigraties in elk van deze landen). In verhouding tot hun bevolkingsaantal zijn de cijfers voor deze drie landen wel vergelijkbaar met die in hun buurlanden. De kleinere landen daarentegen hebben een relatief groot aantal immigranten per 1.000 inwoners.

Voor de **Belgische nationale statistieken** worden de immigraties berekend op basis van bewegingen van *minstens 3 maanden* (dat is het geval voor de vorige pagina's, bron: Statbel). Voor **Europese statistieken** wordt deze periode verlengd tot *12 maanden* (zoals in dit deel, bron: Eurostat). De cijfers per sectie kunnen dus verschillen, afhankelijk van de gebruikte bron).

bron: Eurostat

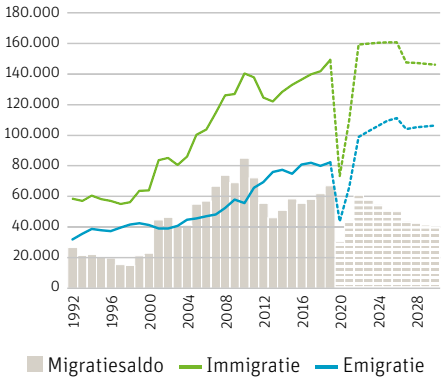
COVID-19 en immigraties in België: ramingen van het Planbureau

De wereldwijde gezondheidscrisis heeft de internationale mobiliteit in 2020 aanzienlijk belemmerd. Het is nog te vroeg om de exacte impact van de COVID-19-pandemie op de migratiebewegingen in België te beoordelen, aangezien Statbel bij het opstellen van dit verslag nog geen gegevens had gepubliceerd.

Het **Federaal Planbureau** heeft daar alvast niet op gewacht en heeft ramingen voorgesteld in het kader van zijn demografische vooruitzichten, en dat al in januari 2021. Er wordt **vanuit gegaan dat 50% van de migratiebewegingen in 2020 niet heeft plaatsgevonden en 25% in 2021 niet zal plaatsvinden**. Als gevolg daarvan zou het internationale migratiesaldo in 2020 aanzienlijk dalen. In 2021 zou dat ook het geval zijn maar in mindere mate. Volgens zijn hypothese zou 50% van de migratiebewegingen die er in 2020 en 2021 niet zijn gekomen worden uitgesteld naar de periode 2022-2026. Om die reden zou het internationale migratiesaldo in die periode toenemen.

Op basis van de analyse van de cijfers in de komende jaren zal kunnen worden nagegaan in hoeverre de verplaatsingen die wegens de pandemie zijn uitgebleven achteraf al dan niet het voorwerp zullen uitmaken van een inhaalbeweging.

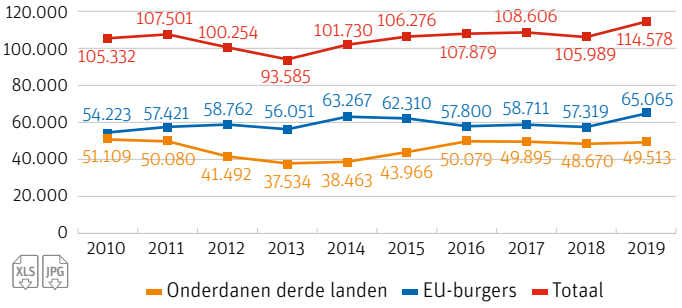
Migratiebewegingen van vreemdelingen (1992-2019) en vooruitzichten 2020-2030 door het Federaal Planbureau

bron: Federaal Planbureau

Eerste verblijfstitels afgeleverd aan EU-burgers en aan onderdanen van derde landen
Evolutie tussen 2010 en 2019

In 2019 werden er in totaal 114.578 eerste verblijfstitels uitgereikt aan vreemdelingen die in het buitenland zijn geboren en momenteel in België wonen (immigranten).

- Na een daling tussen 2011 en 2013 steeg het aantal uitgereikte eerste verblijfstitels tot 2017 (+16%). Na een lichte daling in 2018 (-2%) is dat cijfer opnieuw met **7% gestegen tot 114.578** in 2019. Een record in absolute cijfers.
- Bij die stijging in 2019 is vooral de toename van de titels voor **EU-burgers** opvallend (tot 65.065, +12% in vergelijking met 2018). België verleent meer eerste verblijfstitels aan EU-burgers dan aan onderdanen van derde landen.
- Na een stijging tussen 2013 en 2016 stabiliseert het aantal eerste titels voor **onderdanen van derde landen** zich rond de 50.000. In 2019 was dat 49.513 titels, een kleine 2% meer dan in 2018.

Statistieken over de eerste verblijfstitels

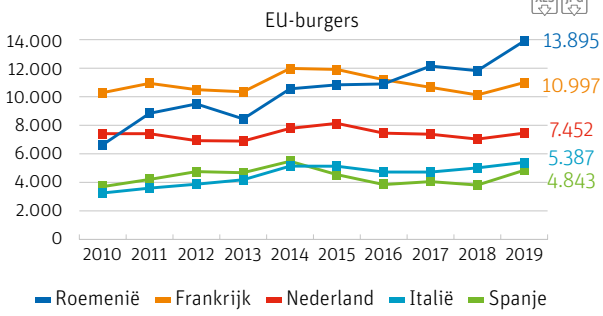
Om in de samenstelling van de migratiestromen inzicht te krijgen, is het interessant om te weten in welk kader migranten in België zijn aangekomen. Op basis van de statistieken over de eerste verblijfstitels kunnen de wettelijke migratiemotieven worden besproken. Juridisch gezien zou het juister zijn om van verblijfskaarten en -documenten te spreken, omdat er geen 'verblijfstitels' worden uitgereikt aan EU-burgers. Om geen onnodige verwarring te scheppen, wordt de term 'verblijfstitel' hier gebruikt voor zowel EU-burgers als niet-EU-burgers.

Wie?

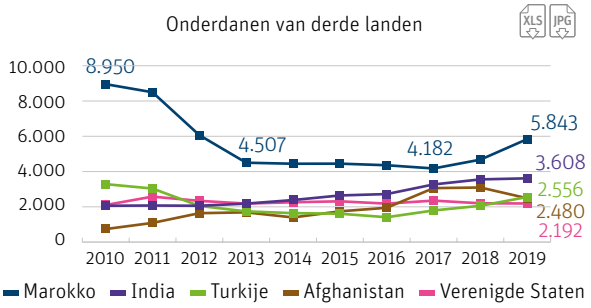
- Vreemdelingen die het Belgische grondgebied binnenkomen moeten zich laten registreren in de gemeente waar ze verblijven en krijgen dan een verblijfstitel op basis van hun visumtype of hun machtiging tot verblijf.
- Net zoals in de statistieken over de immigratiestromen worden de asielzoekers niet als dusdanig meegeteld in de cijfers over de eerste verblijfstitels. Ze worden pas in de statistieken opgenomen wanneer ze als vluchteling worden erkend of indien ze subsidiaire bescherming krijgen, of wanneer ze een eerste verblijfstitel krijgen op een andere basis.
- DVZ heeft een onderscheid gemaakt tussen de in België geboren vreemdelingen en zij die in het buitenland zijn geboren (immigranten). In deze analyse hebben we het over de immigranten. In het kader op de volgende pagina gaat het over de in België geboren vreemdelingen.

Zie: DVZ, Jaarlijkse statistieken, *Vreemdelingenkaarten en verblijfsdocumenten (2019)*, 2019.

Voornaamste nationaliteiten die in 2019 een eerste verblijfstitel uitgereikt kregen en de evolutie over de periode 2010-2019

- De algemene stijging van de eerste verblijfstitels voor EU-onderdanen is ook zichtbaar in de top vijf qua nationaliteiten.
- Sinds 2017 is Roemenië de voornaamste nationaliteit, gevolgd door Frankrijk en Nederland. Ook voor die laatste twee nationaliteiten was er in 2019 een stijging, na een daling de jaren voordien.
- De meest opvallende ontwikkeling sinds 2010 is die bij de **Roemenen**, bij wie het aantal eerste verblijfstitels meer dan verdubbelde, van 6.651 in 2010 tot 13.895 in 2019. Meer specifiek nam het aantal eerste verblijfstitels op basis van bezoldigde arbeid sterk toe. Bij de **Polen** (buiten de top vijf, wel op de 7e plaats in 2019) deed zich een omgekeerde tendens voor en daalden de cijfers jaar na jaar tussen 2010 en 2018. Die daling is ook voornamelijk te wijten aan een daling van de titels voor bezoldigde arbeid.

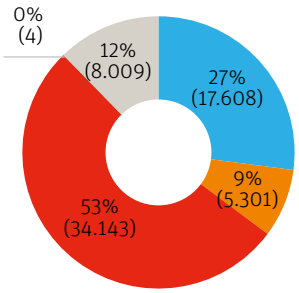
- Bij de onderdanen van derde landen voeren de Marokkanen de ranglijst aan. Tussen 2010 en 2013 daalde het aantal eerste verblijfstitels voor Marokkanen scherp (vooral de verblijfstitels om familieredenen), en de dalende lijn zette zich voort tot in 2017. In 2018 en 2019 was er opnieuw een stijging (+40% ten opzichte van 2017).
- Verblijfstitels voor Indiërs stijgen al enkele jaren gestaag (+75% tussen 2010 en 2019), en dat voor redenen van familie en arbeid (en in mindere mate studie).
- Het aantal titels voor Afghanen verviervoudigde tussen 2010 en 2018 (van 744 naar 3.087); en daalde in 2019 tot 2.480 (-20%, toe te schrijven aan het motief internationale bescherming).
- Het aantal verblijfstitels voor Amerikanen stagneerde in deze periode (2.192 in 2019).
- De Syriërs komen niet langer voor in de top vijf inzake nationaliteiten van derde landen. In 2016 en 2017 stonden zij nog op de eerste plaats. In 2019 bekleedden ze de 7e plaats, na China.

bron: DVZ

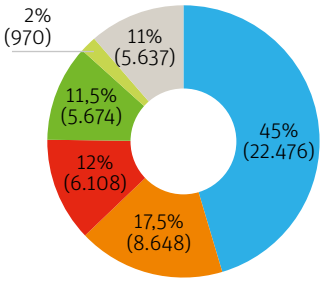
Wettelijke verblijfsredenen

114.578 eerste verblijfstitels afgeleverd aan **immigranten** in 2019

65.065 aan **EU-burgers**

49.513 aan **derdelanders**

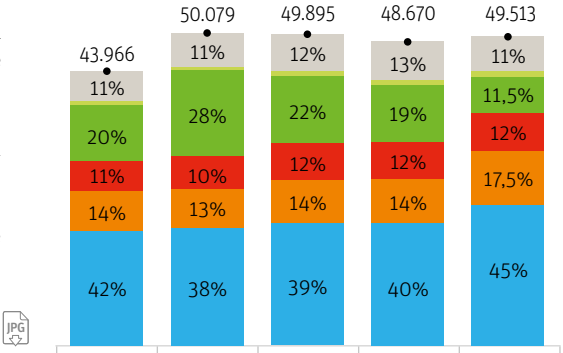
Familieredenen
Studieredenen
Bezoldigde activiteiten
Internationale bescherming
Humanitaire en medische redenen
Andere redenen

EU-burgers en onderdanen van derde landen hebben erg verschillende migratieprofielen.

- Bij de **EU-burgers** wordt meer dan de helft van de eerste verblijfstitels toegekend om professionele redenen. Voor hen is dat de belangrijkste verblijfsreden. Daarna volgen de gezins- en studieredenen met respectievelijk 27% en 8% van het totale aantal uitgereikte verblijfstitels. Tot slot werden er maar vier eerste verblijfstitels (0,01%) uitgereikt om humanitaire of medische redenen.
- Bij **onderdanen van derde landen** daarentegen zijn gezinsredenen het belangrijkste migratiemotief (45%). Studieredenen (17,5%) nemen voor het eerst de tweede plaats in, gevolgd door bezoldigde activiteiten (12%) en internationale bescherming (11,5%). De humanitaire of medische redenen nemen net als tijdens de vorige jaren een kleine plaats in (2%), vergeleken met de 19% in 2010. Onder 'andere redenen' vallen vooral niet-geregistreerde redenen, naast een erg beperkt aantal titels voor NBMV's en slachtoffers van mensenhandel.

Evolutie eerste verblijfstitels afgeleverd aan derdelanders (immigranten), 2015-2019

- Wat de derdelanders betreft: na een stijging tussen 2015 en 2016 werden tussen 2017 en 2019 jaarlijks rond de 50.000 eerste verblijfstitels afgeleverd.
- Het aandeel personen met een **internationale beschermingsstatus** veranderde gevoelig: dat steeg sterk tussen 2015 en 2016 (van 20% tot 28%), om nadien te dalen tot 11,5% in 2019. Het was van 2015 tot 2018 het tweede belangrijkste motief, in 2019 pas het vierde. De overige motieven bleven in de periode 2015-2018 relatief stabiel.
- **Tussen 2018 en 2019**:
  - Daalde het aantal verblijfstitels voor internationale bescherming (-38%);
  - Steeg het aantal titels voor studieredenen (+25%); voor humanitaire en medische redenen (+22%) en voor gezinsredenen (+15%);
  - Bleef het aantal titels voor bezoldigde arbeid stabiel (+1%).

	2015	2016	2017	2018	2019
Familieredenen	18.340	18.783	19.550	19.627	22.476
Studieredenen	6.337	6.283	6.888	6.904	8.648
Bezoldigde activiteiten	4.944	5.176	5.943	6.072	6.108
Internationale bescherming	8.915	13.825	10.817	9.142	5.674
Humanitaire en medische redenen	583	589	694	796	970
Andere redenen	4.847	5.423	6.003	6.129	5.637
Totaal	43.966	50.079	49.895	48.670	49.513

Eerste verblijfstitels voor personen geboren in België

In 2019 kregen 114.578 immigranten met een vreemde nationaliteit een eerste verblijfstitel, maar in totaal werden er meer eerste verblijfstitels uitgereikt (134.065). Ook vreemdelingen die in België geboren zijn moeten worden ingeschreven in de registers en krijgen dus een eerste verblijfstitel. Op enkele uitzonderingen na, gaat het bij die laatste categorie niet om immigranten, maar wel om kinderen geboren in België bij ouders met een vreemde nationaliteit.

In 2019 levert dat 19.487 eerste verblijfstitels afgeleverd voor personen geboren in België op:

8.688 aan **EU-burgers**, waaronder:
- 99% voor familiale redenen.

10.799 aan **onderdanen van derde landen**, waaronder:
- 91% voor gezinsredenen,
- 6% voor erkende vluchtelingen en
- 2% voor humanitaire of medische redenen.

bron: DVZ

© Dieter Telemans

Myria
Koningsstraat 138 • 1000 Brussel
T +32 (0)2 212 30 00
myria@myria.be

Myria, het Federaal Migratiecentrum, is een onafhankelijke openbare instelling. Het analyseert migratie, verdedigt de rechten van vreemdelingen en strijdt tegen mensenhandel en mensensmokkel. Myria komt op voor een overheidsbeleid dat steunt op feitenkennis en respect voor de mensenrechten.

Het verslag *Migratie in cijfers en in rechten* informeert elk jaar over de actualiteit van de migratiestromen en het eerbiedigen van de grondrechten van vreemdelingen.

www.myria.be
@MyriaBe
www.facebook.com/MyriaBe
www.linkedin.com/company/myria-federal-migration-centre

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

V.U.: Koen Dewulf, Directeur van Myria - Koningsstraat 138 - B-1000 Brussel - www.myria.be - myria@myria.be - April 2021